

Oqaasiliortut ataatsimiinnerannit imaqarniliaq

Sumiiffik:	Ilimmarfik - rektorip ataatsimiittarfia
Ulloq:	15.09.2017
Nalunaaqutaq:	10:00 - 15:00
Peqataasut:	Mette L. Lyberth, Mariia Simonsen, Juaaka Lyberth, Niels-Henrik Lyng aamma Jens Danielsen (ullup qeqqata tungaanut)
Oqaasileriffimmit peqataasut:	Katti Frederiksen, Camilla Kleemann-Andersen aamma Maren L. Brandt
Allatsi:	Minik Jeremiassen
Ataatsimiinnerup normua:	5

Oqaluuserisat

1. Oqaluuserisassat akuerineqarnerat
2. Kingullermik ataatsimiinnermit imaqarniliap akuerineqarnera
3. Oqaasileriffimmit ilisimatitsissutit
4. Aternik akuersisarnermut najoqqutassat
5. Atertut qinnutigineqartut:
 - 5.1. Serrat
 - 5.2. Assak
6. Oqaasersiat taarserlugit oqaasiliorneq:
 - 6.1. Ingerlatseqatigiiffiit taaguutaat
 - 6.2. Juridisk person
 - 6.3. Fag læsning
 - 6.4. Kalaallisut aamma dansk i Grønland
 - 6.5. Gletsjertunge
7. Taasariaqartut allat
 - 7.1. Ataatsimeeqqinnissamut ulluliineq
 - 7.2. Killiffimmik ilisimatitsineq (Oqaasersiat taarserlugit oqaasiliorneq)
 - 7.3. Ilaasortanit taasariaqartut allat

Imaqarniliaq

1. Oqaluuserisassat akuerineqarnerat:

Oqaluuserisassatut siunnersuutigineqartut akuerineqarput.

2. Kingullermik ataatsimiinnermit imaqarniliaq akuerineqarnera:

Imaqarniliami 5.c.-mi navianassutsimut ilisarnaatit taaguutaasa sammineqarneranni ”stop uheld”-imut nutserutigineqartoq ”ajutoornissaq pinaveersaartiguk” aalajangiussanut ilanngussaannngimmat peerneqassaaq.

Imaqarniliami quppernerit normulersorneqassapput.

Aaqqitassat aaqqinneqareerpata imaqarniliaq akuerineqarluni nittartakkamut ilineqaannariangussaaq.

Ataatsimiinnermi tassani Kalaallit Nunaanni eqqartuussisoqarfiit taaguutaannut tunngasunik eqqartuisoqarpoq. Taaguutit ilaat marluk ”Eqqartuussisoqarfik Qaasuitsup” aamma ”Eqqartuussisoqarfik Qeqqata” pisariaqanngitsumik allamooruserneqarsimapput, taamaariarmallu Oqaasiliortut siunnersuisussaantertik tunngavigalugu ataatsimiinnermi eqqartuussisoqarfiit taaguutigisinnaasaannik eqqartuipput taaguutissanillu siunnersuuteqarlutik. Taaguutissatut siunnersuutigineqartut Oqaasileriffimmiit Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivinnut tusarniaassutigineqartut akissutisinnissarlu utaqqisaaginnarpoq.

Suliffeqarfinnik allanissaaq allamoorummik atuisoqarsimasinnaammat Oqaasileriffimmiut ataatsimeeqinnissap tungaanut misissueqquneqarput, taamaattoqassappallu Oqaasiliortut suliffeqarfinnut siunnersuisussaantertik tunngavigalugu siunnersueqqikkumaarput.

3. Oqaasileriffimmit ilisimatitsissutit:

Oqaasileriffimmit ilisimatitsissutit Oqaasileriffiup ningiuanit Katti Frederiksenimit Oqaasiliortunut ataatsimiinnissaq sioqqullugu ilisimatitsissutigineqarsimapput. Ilisimatitsissutigineqartut quppernermi kingullermi takuneqarsinnaapput.

4. Aternik akuersisarnermut najoqqutassat:

2016-imi aggustip qaammataani Inuit Aqqinik Akuersisartut atorunnaarsinneqarmata IAA-kkut suliassaqarfiat Oqaasiliortuniilerpoq, Oqaasiliortullu piffissami sivitsortumi atertut qinnutigineqartunut akuersisarnerminni siornatigut najoqqutarineqartarsimasut tunngavigalugit

akuersillutillu itigartitsisarsimapput. Maannakkullu aternik akuersisarnermut najoqqutassat sukumiisumik suliarineqarnissaannut piffissanngorsoraat, taamaaliornikkummi inuit aqqinik akuersisarnermi itigartitsisarnermilu tunngavilersuutigineqartussat erseqqinnerulissapput pitsaanerulissallutillu.

Oqaasileriffimmi inuit aqqinik isumaginnittup Camilla Kleemann-Andersenip eqqaavaa atertut qinnutigineqartut akuerineqarsimanngitsut misissorneramigit paasisimallugu Inuit Aqqinik Akuersisartut ilaatigut imminnut akerlilertutut ittumik aalajangiisarsimasut, assersuutigalugu naalisaatinik atsiisarnermi Uka "Nuka"-mit naalisaataasoq akuerineqarsimagaluartoq Uma "Umaamaaq"-miit naalisaasaasoq akuersissutigineqarsimanngilaq.

Aternik akuersisarnermut najoqqutassat oqaluuserineqarnissaat ataatsimeeqqinnissamut kinguartinneqarpoq. Oqaluuserinninnissami aternik akuersisarnermut innersuussutit najoqqutarineqassapput. Ataatsimeeqqinnissamullu aternik akuersisarnissamut najoqqutassatut siunnersuutigineqartut maannamut arfineq-pingasuusut assersuutitalersorneqassapput.

Naqinnerit kalaallit allattaasiannut ilaanngitsut aternik akuersiniarnermi ajornartorsiutaanerpaasartut ilagaat. Assersuutigalugu Iddimanngiiu d-mik allallugu itigartitsissutigineqarsimavoq atersuisarnermi ilitsersuutini allassimammat "tti" "ddi"-tut nipeqartoq.

Tunamiut Avanersuarimiullu atsiisarnernannut tunngasumik allattaatsip malittarisassaanut naapertuutinngikkaluartunik immikkut aalajangersaasoqarnissaanik periarfissat qanoq innersut misissorneqassapput.

Inuinnartut kiffaanngissuseqarnissaq Oqaasiliortuniit eqqarsaatigineqartariaqartoq eqqaaneqarportaaq, assersuutigalugu upperisaqarneq apeqqutaatinnagu aternik qinnuteqartoqarsinnaassaaq, soorlu Kanku akuerineqarsimanngilaq kristumiutuunngimmat.

Atertut qinnutigineqartut ilaatigut ittoorutaasinnaanerat pillugu itigartitsissutigineqartarput, ittoortussalli kikkuuppat? Aternik akuersisarnermut najoqqutassani eqqarsaatigilluarneqartariaqarpoq.

Kalaallit Nunaanni navnelov pillugu suliap sumut killinneranik Oqaasiliortut tusagaqarusupput. Oqaasileriffimmi sulisoq Tikaajaat Kristensen navnelov pillugu ataatsimiinnernut peqataanikummat ataatsimeeqqinnissamut peqataaqqueneqassaaq.

Aternik akuersisarnermut najoqqutassat eqqartorneqarnerat naggaserlugu atsiiniarnermi Avannersuarmit aamma Tunumiut nipaas, soorlu Iddimangiumi, akuerineqarsinnaalernissaat eqqartorneqarpoq. Eqqaaneqareersutut taakku allattaatsimut naapertuutinnikkaluarput, kisianni ataatsimeeqqinnissamut akuersissutigineqartussanngorlugit assersuusersorlugit takusassiarineqassapput. D aamma H pineqarput.

5. Atertut qinnutigineqartut:

5.1. Serrat:

Atertut qinnutigineqartoq akuerineqanngilaq. Serratip nalinginnarineqannginnissaa innimigisassatullu isigineqarnissaa akuersinnginnermut tunngaviupput.

5.2. Assak

Atertut qinnutigineqartoq akuerineqarpoq.

Atertut qinnutigineqartoq ileqqorissaarnerup ajuallatsitsinaveersaarnerullu (alm. etisk moral) killinganniikkaluortoq atertut qinnutigineqartoq akuerineqarpoq. Ilaatigut Saamiup atertut atugaanera akuersinermi tunngavilersuutigineqarpoq; Saamik atiuvoq timip pisataanut ilaasutut oqaatigineqarsinnaasoq.

6. Oqaasersiat taarserlugit oqaasiliorneq:

6.1. Ingerlatseqatigiiffiit taaguutaat:

Ingerlatseqatigiiffiit assigiinngitsut taaguutaat Inatsisartut Allattoqarfiannit nutarsaqquneqarlutik saaffiginnissutaasimasut Oqaasiliortunit ukioq kingulleq 2016-imi decembarip 16-ianni oqaluuserineqarput. Taaguutit aalajangiunneqartut Inatsisartut Allattoqarfiannut ilisimatitsissutigineqareersullu qaammatit qassiit qaangiummata aalajangiunneqarsimasunut pingasunut isumaqataanatik akissuteqarput. Aallaqqaammulli siunnersuutigisimasamik sulinerminnilu atortakkamik akuerineqarnissaat Oqaasiliortunut oqallisigeqqaat. Taaguutissatut siunnersuutaat imaapput:

moderselskab: ingerlatseqatigiiffik aqutsisoq

datterselskab: ingerlatseqatigiiffik aqutaq

koncern: ingerlatseqatigiiffissuaq

Siunnersuutigineqartut Inatsisartut Allattoqarfiata atugarereersimammatic ingerlatseqatigiiffiillu taaguutaasa assigiissaarneqarnissaat tunngavigalugit Oqaasiliortut akuersipput.

6.2. Juridisk person

Pineqartup kalaallisut assigiinngitsorpassuarnik nutserneqartarsimanera pillugu Inatsisartut Allattoqarfianit saaffiginnissutigineqareersorlu Oqaasiliortut ukioq manna 2017-imi februaarip aqqaneq-aappaanni ima aalajangiipput:

Oqaasileriffiup saqqummersitaani "Taaguusersuutit - pinerluttulerinermut, eqqartuussisarnermut, aningaaserivinnut, timillu pisataanut tunngasut"-ni 2000-imeersumi juridisk personimut "inatsisitigut pisinnaatitaasoq pisussaatitaasorlu" Oqaasiliortuniit akuerisaasutut allassimagaluartoq Inatsisartut Allattoqarfianiit Oqaasileriffimmut nalunaarutigineqarpoq pineqartoq assigiinngitsorpaalunnik kalaallisut taagorneqartarsimasoq.

Oqaasiliortut taaguutip allanngortinneqarnissaanik patsisissaqarsorinnginnamik taaguutaareersoq atorneqaannassasoq aalajangiuppaat.

Inatsisartut Allattoqarfianiit taaguutissatut siunnersuutigineqaraluartoq tassaavoq "inatsisilerinermi immikkoortut inuttut isigineqarsinnaasut", taanna Kapisilinniarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 20-mi, 9. oktober 2015-imeersumi atorneqarsimavoq.

Oqaasiliortut taama aalajangereersullu Inatsisartut Allattoqarfianit siunnersuutigeriikkamik akuerineqarnissaanik saaffiginneqqikkaluartut Oqaasiliortut itigartitsissutigaat.

6.3. Faglig læsning

Ilinniusiorfimmiut nutserinerminni taaguutit kalaallisut taaguuteqartinngisamik kalaallisut taaguuserneqarnissaannut saaffiginnissutaannut Oqaasiliortut ima aalajangersaapput:

fag: atuartitsissut

faglig læsning: atuartitsissummut tunngasunik atuarneq

læsesyn: atuarnermik isiginnittaaseq

læseforståelsesstrategi: atuagaq paasiumallugu iliuuseqarneq

læsekompetence: atuarnermik piginnaasaqarneq

afkodningsevne: naqinnernik katiterisinnaaneq

læseproces: atuarnerup ingerlarnga / atuarnerup ingerlarna

central meningsskabende funktion: atuarnermi paasinnilersitsisoq pingaarutilik

(Nutsigassaannaammat taaguutitut akuerisatut isigisariaanngilaq)

funktionel læsekompetence: atuarnermi piginnaasamik atuisinnaaneq

læsemængde: atuagassap annertussusaa

læsehastighed: atuarnerup sukkassusaa

genrekendskab: suussutsinik ilisimasaqarneq

evne til at drage følgeslutninger: paasissutissat assigiinngitsut ataqatigiissinnerisigut inerniliisinnaaneq

(Nutsigassaannaammat taaguutitut akuerisatut isigisariaanngilaq)

læseformål: atuarnermi siunertaq

læseudbytte: atuarnermi pissarsiaq

metakognitiv færdighed: imminut ilisimaarineq

Nassuiaataanut naqqiut:

atuagassap siunertaanik namminerlu piginnaasanik ilisimaarinnilluni iliuuseqarneq

en teksts kohæsion: atuakkap ataqatigiissaarnera

praksisteori: teori atorreqartoq

læsefærdighed: atuarsinnaassuseq

afkodning: atuarneq

læseforståelse: paasinnilluni atuarneq

interaktive læsemodel: atuarnerup ataqatigiissagaaneranik takutitassiaq

danne interenser: inerniliineq

bogstav-lyd kendskab: naqinnerit nipaasalu ilisimanerat

ordkendskab: oqaatsinik ilisimasaqarneq

ordbillede: oqaatsinik ilisarsineq

metabevidsthed: imminut eqqumaffigineq

koheræns: ataqatigiissuseq

arbejdshukommelse: suliaqarnermi eqqaamannissinnaaneq

langtidshukommelse: ilikkakkanik eqqaamannissinnaaneq

tekstens informationsstruktur: atuakkami paasissutissat inississorneri

Taaguutit oqaluuserineqartussat tamakkerneqanngimmata sinneri ataatsimeeqqinnissamut kinguartinneqarput.

6.4. Kalaallisut aamma dansk i Grønland:

Immikkoortoq una angumerineqarsinnaanngimmat ataatsimeeqqinnissamut kinguartinneqarpoq.

6.5. Gletsjertunge

Gletsjertunge pillugu Oqaasileriffimmut ataasiarani saaffiginnittoqartarmat taaguuserneqarsimannngimmallu Oqaasiliortunit taaguuserneqarpoq:

sermip sisoortup nuggersimanera

Mariane Petersenip siunnersuutaa ”sermit sinaasa nuggersimaneri” serminut sunulluunniit tunngasinnaammat oqaaseq ”sisoortup” ilanngunneqarpoq.

Marianep saaffiginnilluni allakkamini eqqaavaa Robert Petersenip, Robap, “sermip siuarsimarnga/siuarsimanera” piukkunnerusimagaluaraa nammineq isumaqarluni ”siuarsimarnga/siuarsimanera” silittorsuusinnaammat ”nuggersimanera” piukkunnarnerusoq.

Juaakap taaguutissatut aalajangiunneqartoq isumaqatigivallaanngikkaluarlugu tusaatissatut tigunerarpaa. Kingorna allakkatigut ima nassuiaavoq:

Nuggersimaneq uanga paasisarakku = 'et lille næs' (nuummiit minneq - nuuk-imiit minneq), nuunnguamut (pynt-imut) eqqaanarnerusoq, kisianni sillajaajusinnaalluni, nunap/sissap ilaa ilaminit sassarsimaneerulaaginnartoq, nuunnguinnani, nuggersimaneerinnarluni. 'gletsjer tunge' takisoorujussuusinnaasarmata nuggersimaneerinnaanatik - 'nuugaatsiannngorsinnaasaramik', 'nuussuannngorlutilluunniit'.

Sermip siuarsimarnge imaluunniit sermip oqaa atorneqassappat ajorissanngikkaluarpara. Tassami inuup pisataanik qaqqanik/nunanik atersuisarnerit atorneqareerput - ass. qingaa, qingaarsuaq, qilertinnguaq, uummannaq, il.il.

Sermeq nuggersimaneqarsinnaavoq, sermip ilusaa 'næs/pyntitut' isikkoqaruni, uanili pineqartoq tassa takkajaarsuaq 'nuggersimaneerinnarmik' taanissaa tulluarsorinnginnakku.

7. Taasariaqartut allat

7.1. Ataatsimeeqqinnissamut ulluliineq:

Ataatsimeeqqinnissaq sap. ak. 44-mi (okt. 23-27) pissasoq aalajangiunneqarpoq.

7.2. Killiffimmik ilisimatitsineq (Oqaasersiat taarserlugit oqaasiliorneq):

Ataatsimiinnermi eqqaaneqanngilaq ataatsimeeqqinnissamili Oqaasiliortut allattaannit ilisimatitsisoqarumaarpoq.

7.3. Taasariaqartut allat:

Timersornermi taaguutinik katersisoqarnissaanik Oqaasiliortut siulittaasuat kaammattuivoq. Timersoqatigiiffiit taaguutinik katersuinissami ikiortigineqarsinnaasut aammalu isikkamik-arsarnermi taaguutit siulliunneqarsinnaasut eqqaavaa.

Oqaasileriffimmiut timersornermi taaguutinik katersinissaminnik piareersimallutik nalunaarput.

Oqaasiliortut

Allatsi

Mariia Simonsen, siulittaasoq

Minik Jeremiassen

Mette L. Lyberth

Niels-Henrik Lynge

Jens Danielsen

Juaaka Lyberth